

8. Фальшитинська Ю., Магденко І. Етапи формування креативного монологічного мовлення у старшокласників: від ідеї до реалізації. *Journal of Cross-Cultural Education*. 2024. № 3. С. 54–65. DOI: 10.31652/2786-9083-2024-3-54-65.

Левчук Каріна

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Кондратьєва Тетяна Богданівна, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному світі, що характеризується активними процесами глобалізації та міжкультурної взаємодії між людьми, знання іноземної мови набуває нового змісту. Воно розглядається не лише як інструмент для комунікації, але й як засіб входження в іншу культуру, що зумовлює необхідність формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів. Саме це забезпечує ефективну міжкультурну взаємодію. Сучасна методика навчання іноземних мов базується на компетентнісному підході, який передбачає формування здатності використовувати мовні знання у реальних ситуаціях спілкування. Крамш зазначає що соціокультурна компетентність є важливою складовою іншомовної комунікативної компетентності та включає знання культурних норм, традицій, моделей поведінки носіїв мови [8, с. 192].

Відповідно до сучасних наукових підходів, іншомовна соціокультурна компетентність є інтегративною характеристикою особистості, яка включає знання, уміння, ставлення та цінності, необхідні для ефективної міжкультурної взаємодії. За концепцією М. Байрама, вона охоплює такі компоненти, як знання культурних реалій, уміння інтерпретації та взаємодії, а також розвиток критичної культурної свідомості [4, с. 98]. Подібну позицію підтримують і українські дослідники, зокрема О. Пометун та Л. Пироженко, які підкреслюють важливість формування ключових компетентностей, включаючи соціокультурну, у процесі навчання іноземних мов. [3, с. 72] Сучасні дослідження підтверджують, що формування міжкультурної компетентності є ключовим завданням навчання іноземних мов у XXI столітті. Гілмор підкреслює важливість інтеграції культурного компонента у мовне навчання, що сприяє розвитку глобальної компетентності учнів та їхньої здатності до міжкультурного діалогу [7, с. 111].

Структура соціокультурної компетентності включає кілька взаємопов'язаних компонентів: соціолінгвістичний, соціокультурний та міжкультурний. За публікацією OECD, соціолінгвістичний компонент передбачає знання норм мовленнєвої поведінки, соціокультурний – знання традицій, звичаїв, культурних особливостей, а міжкультурний – здатність до толерантного сприйняття іншої культури та ефективної взаємодії [9, с. 23]. Ефективне формування цієї компетентності можливе за умови використання

сучасних педагогічних підходів. Комунікативний підхід забезпечує навчання мови через реальне спілкування, що сприяє формуванню практичних навичок взаємодії. Водночас підхід CLIL (Content and Language Integrated Learning) дозволяє інтегрувати мовне навчання з вивченням предметного змісту, що значно розширює культурний кругозір учнів.

Важливу роль відіграє використання автентичних матеріалів, які відображають реальне мовлення та культурні особливості носіїв мови. Це можуть бути відео, подкасти, статті, інтерв'ю, що дозволяє учням зануритися у мовне середовище. Дослідження Council of Europe показують, що використання автентичних ресурсів позитивно впливає на розвиток міжкультурної компетентності та мотивацію до навчання [5, с. 234]. Інтерактивні методи навчання також є ефективним засобом формування соціокультурної компетентності. Рольові ігри, дискусії, проєктна діяльність та аналіз культурних ситуацій сприяють розвитку критичного мислення, емпатії та толерантності. Койл, Худ і Марш стверджують що, учні навчаються не лише сприймати іншу культуру, а й порівнювати її з власною, що сприяє формуванню міжкультурної свідомості [6, с. 72]. Інтерактивні методи навчання також є ефективним засобом формування соціокультурної компетентності. Рольові ігри, дискусії, проєктна діяльність сприяють розвитку критичного мислення, емпатії та толерантності за О. Бігич. Учні навчаються не лише сприймати іншу культуру, а й порівнювати її з власною, що сприяє формуванню міжкультурної свідомості [1, с.153]. Окрему увагу слід приділити використанню цифрових технологій. Онлайн-комунікація, міжнародні проєкти, відеоконференції створюють умови для реального міжкультурного спілкування. Гілмор вказує, це дозволяє учням отримувати практичний досвід взаємодії з представниками інших культур, що значно підвищує ефективність навчання [7, с. 97]. Водночас процес формування соціокультурної компетентності супроводжується певними труднощами, зокрема недостатнім рівнем мовної підготовки учнів, обмеженим доступом до якісних матеріалів та впливом культурних стереотипів. Сучасні дослідження Скрівенера підкреслюють необхідність системного підходу до подолання цих проблем шляхом інтеграції культурного компоненту на всіх етапах навчання [10, с. 271]. Водночас процес формування соціокультурної компетентності супроводжується певними труднощами: недостатнім рівнем мовної підготовки учнів, обмеженим доступом до якісних матеріалів та впливом культурних стереотипів. Український дослідник Н. Бориско наголошує на необхідності системного підходу до інтеграції культурного компонента на всіх етапах навчання [2, с. 217].

Таким чином, формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів є складним, багаторівневим і цілеспрямованим процесом, що передбачає інтеграцію мовних, культурних та соціальних знань і вмінь. У сучасних умовах глобалізації ця компетентність набуває особливого значення, оскільки забезпечує здатність особистості ефективно функціонувати в полікультурному середовищі та брати участь у міжкультурному діалозі. Особливу роль у цьому процесі відіграє створення навчального середовища, яке стимулює учнів до міжкультурної взаємодії, розвитку критичного мислення та усвідомлення культурного різноманіття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бігич О. Б. Методика формування міжкультурної компетентності учнів. Київ : Ленвіт, 2004. 224 с.
2. Бориско Н. Ф. Теоретичні основи навчання іноземних мов. Київ: Ленвіт, 2010. 296 с.
3. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
4. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon : Multilingual Matters, 1997. 124 p.
5. Council of Europe. Common european framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. companion volume. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. 268 p.
6. Coyle D., Hood P., Marsh D. CLIL: content and language integrated learning. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 184 p.
7. Gilmore A. Authentic materials and authenticity in foreign language learning. Language teaching. 2007. Vol. 40, no. 2. P. 97–118.
8. Kramsch C. Context and culture in language teaching. Oxford : Oxford University Press, 1993. 295 p.
9. OECD. Global competence for an inclusive world. Paris : OECD Publishing, 2021. 45 p.
10. Scrivener J. Learning teaching: the essential guide to English language teaching. Oxford : Macmillan Education, 2011. 431 p.

Леськів Ірина

здобувач другого рівня вищої освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Серняк О.М., кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

ELECTRONIC TESTING AS AN EFFECTIVE ASSESSMENT TOOL IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

In the context of English as a Foreign Language (EFL) teaching, assessment is the systematic process of gathering, interpreting, and acting upon information about a learner's language proficiency and communicative competence. Rather than being a single event (like a final exam), it is an ongoing pedagogical tool used to measure how well a student can use English in specific contexts.

Modern foreign language teaching methods distinguish between various types of assessment, one of the most effective of which is testing.

The aim of this paper is to analyze the characteristics of testing in EFL teaching, specifically its electronic form.

Modern EFL teaching methodology defines language testing as a formalised procedure for measuring a learner's linguistic competence or language skills using specially designed tasks (tests) that are administered under standardised conditions and assessed against objective criteria [1, p. 98].